

Bezpieczeństwo i zdrowie przedszkolaka

Procedury postępowania nauczycieli Przedszkola w sytuacjach kryzysowych

Bezpieczeństwo i zdrowie dziecka w przedszkolu to podstawowe zadanie dla nauczyciela. Dzieci mają małe doświadczenie życiowe, niewielki zasób wypróbowanych technik radzenia sobie z różnymi problemami.

Dlatego też bardzo ważne jest, aby przedszkole od najwcześniejszych lat wyposażyło dzieci w nawyki unikania, zapobiegania i możliwie szybkiego pokonywania niebezpieczeństw.

Działania profilaktyczne przedszkola to:

- Przybliżenie dzieciom zagrożeń na które może być narażone.
- Nauka odpowiedzialności za swoje czyny, przewidywanie skutków.
- Nauka radzenia sobie w różnych sytuacjach.
- Nauka podejmowania właściwych decyzji.
- Zakaz oddalania się od grupy.

Jednocześnie muszą być ustalone procedury postępowania, które określą sposób działania nauczyciela, aby zapewnić bezpieczeństwo dziecku w przedszkolu.

Największe zadanie spoczywa na dyrektorze przedszkola, który zapewnia bezpieczne warunki pracy, zabawy dziecku w przedszkolu.

Procedury postępowania nauczycieli przedszkola w sytuacjach kryzysowych

- Na terenie przedszkola dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu (czasem nawet życiu) dzieci. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacji, kiedy ma do czynienia z zachowaniem w żadnym stopniu nie mieszczącym się w regulaminie przedszkola, a nierzadko będącym czynem karalnym lub przestępstwem.
- Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga czy dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie interwencji z zachowaniem wszelkich praw zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców lub gdy rodzice są przyczyną danego zagrożenia, należy podjąć właściwe kroki, aby ochronić dziecko przed tymi złymi dorosłymi.

PROCEDURA I

dotycząca bezpieczeństwa dzieci podczas ich pobytu w przedszkolu opracowana do warunków organizacyjnych, lokalowych, personalnych konkretnego przedszkola.

1. Przedszkole sprawuje opiekę nad dziećmi, dostosowując metody i sposoby oddziaływań do wieku dziecka i jego możliwości rozwojowych, potrzeb środowiska z uwzględnieniem istniejących warunków lokalowych, a w szczególności zapewnia bezpośrednią i stałą opiekę nad dziećmi w czasie pobytu w placówce oraz w trakcie zajęć poza jej terenem.
2. Nauczyciel musi być świadomy odpowiedzialności za życie i zdrowie dzieci, jaka na nim spoczywa. Troska o pełne bezpieczeństwo wychowanków powinna być priorytetem wszelkich jego działań.
3. Nauczyciel musi mieć świadomość, że odpowiada za zdrowie i życie dzieci, a w przypadku ich narażenia poniesie za to pełną odpowiedzialność dyscyplinarną i karną.

4. Przedszkole zapewnia dzieciom pełne poczucie bezpieczeństwa – zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym, za to poczucie bezpieczeństwa również odpowiada nauczyciel.
5. Przedszkole w swoich działaniach stosuje obowiązujące przepisy BHP i ppoż., które są określone w „Instrukcji Ppoż.” obowiązujących na terenie szkoły.
6. Dzieci są przyprawdane do przedszkola od godziny 7.45 przez rodziców bądź inne osoby upoważnione przez rodziców. Rodzice są poinformowani o sposobie przyprawdania i odbierania dziecka z przedszkola. Obowiązuje zasada, że rodzice rozbierają dziecko w szatni i wprowadzają je do sali zajęć.
7. Odbiór dzieci z przedszkola jest możliwy wyłącznie przez rodziców lub inne pełnoletnie osoby przez nich upoważnione (pisemne oświadczenie jest składane na początku roku szkolnego wraz z podaniem numeru pesel osoby upoważnionej).
8. Nauczyciel powinien wiedzieć, kto odbiera dziecko z przedszkola. Rodzic woła dziecko otwierając drzwi do sali, wtedy nauczyciel pozwala dziecku wyjść z sali. Z terenu przedszkolnego można pozwolić dziecku odejść dopiero wtedy, gdy rodzic dotarł na wyznaczone miejsce w ogrodzie przedszkolnym (przy nauczycielu).
9. Dzieci są objęte ciągłym dozorem i opieką, nie mogą być pozostawione bez opieki dorosłych.
10. Punktualnie od godz. 7.45 rozpoczynają się zajęcia. Obowiązuje zasada, że nauczycielka, która w danym dniu rozpoczyna pracę jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo, zdrowie i życie dzieci z innych grup do momentu jak nie przyjdzie nauczycielka, która rozpoczyna pracę w godzinach późniejszych bądź są organizowane inne zajęcia (np. religia, j. angielski). Szczegółowy rozkład odpowiedzialności nauczycielek załączony jest do bieżącego harmonogramu pracy, który szczegółowo opisuje sposób pełnienia opieki nad dziećmi przez nauczycieli w układzie tygodniowym.

W sytuacjach nieprzewidzianych rozkładem harmonogramu (typu wycieczki, wyjścia, spaceru, uroczystości), opiekę nad grupami mają nauczycielki organizujące daną imprezę wg karty wycieczki, przypisane do opieki nad daną grupą. W momencie wypadku, odpowiedzialność spada na nauczycielkę, która ma godziny pracy wg harmonogramu pracy. Druga nauczycielka pełni rolę opiekunczą, wspierającą. W innych sytuacjach (spornych), decyzję podejmuje dyrektor przedszkola, a w przypadku nieobecności dyrektora inny nauczyciel, który dołoży wszelkiej staranności, aby dzieci powierzone jego opiece były bezpieczne.

11. Od rana są organizowane zajęcia i zabawy, aby dzieci mogły spędzać czas atrakcyjnie, aktywnie a przede wszystkim bezpiecznie.
12. Dzieciom, które już weszły do sali, nie wolno podczas dnia wychodzić z niej samowolnie, bez pozwolenia i dozoru. Nie wolno im też samowolnie wychodzić z budynku przedszkola. Dziecko przez cały czas powinno być otoczone opieką nauczyciela lub upoważnionego przez niego lub dyrektora pracownika przedszkola, sprawującego w danym momencie opiekę nad dziećmi.
13. Podczas zabaw dowolnych w sali zwraca się uwagę na zgodną i bezpieczną zabawę dzieci, zgodne korzystanie ze wspólnych zabawek i uczy dzielenia się nimi.
14. Nauczyciele obserwują dzieci podczas zabaw, kierują zabawą lub ją inspirują, ewentualnie ingerują w konflikty między dziećmi, jeśli te nie są w stanie ich rozwiązać. W czasie zabaw dowolnych nauczyciel zwraca przede wszystkim uwagę na bezpieczeństwo dzieci, odpowiada za stan zabawek i sprzętu, którym bawią się dzieci.
15. Nauczyciel ustala wspólnie z dziećmi zasady i normy obowiązujące w grupie, wdraża dzieci systematycznie do zgodnej zabawy, do przestrzegania zasad zgodnego współżycia z rówieśnikami, uczestniczy w zabawach dzieci. Zapoznaje dzieci i ich rodziców z systemem kar i nagród obowiązujących w danej grupie.
16. Nauczyciel stara się nie prowadzić rozmów z innymi osobami podczas zabaw dzieci.
  - Jego uwaga powinna być skupiona wyłącznie na podopiecznych. Nauczyciel powinien mieć świadomość, jakie mogą być konsekwencje jego nieuwagi.
17. Podczas pobytu dzieci na terenie przedszkolnym od pierwszych dni września uczy się dzieci korzystania z urządzeń terenowych zgodnie z zasadami bezpieczeństwa. Ustala się

normy i zasady korzystania z tego sprzętu.

18. Codziennie rano pracownik (woźny) ma obowiązek sprawdzić, czy urządzenia ogrodowe są sprawne i nie stanowią żadnego zagrożenia dla zdrowia i życia dzieci. Musi mieć świadomość odpowiedzialności za należyte wykonanie tego obowiązku.
  - Nie zwalnia to jednak nauczyciela z obowiązku sprawdzenia sprzętu, z którego korzystają jego dzieci.
19. Nauczyciel idąc z dziećmi do szatni w celu wyjścia i ubrania dzieci do ogrodu przedszkolnego czy na wycieczkę, spacer itp., przebywa zawsze w szatni razem z dziećmi. Drzwi wyjściowe od sali zamyka na klucz.
20. Każda nauczycielka wychodząc z dziećmi do ogrodu przedszkolnego zobowiązana jest zamknąć bramę i furtki.
21. W czasie pobytu dzieci w ogrodzie nie przewiduje się możliwości gromadzenia nauczycielek w jednym miejscu. Nauczyciele powinni być w bezpośrednim kontakcie ze swoimi dziećmi i przebywać w miejscach największych zagrożeń.
22. Podczas pobytu dzieci w ogrodzie przedszkolnym uczestniczy wraz z nauczycielką, pomoc nauczyciela (o ile takowa jest). Nauczycielki z pozostałych grup same decydują o tym, czy potrzebują wsparcia innego pracownika.
23. Podczas zabaw nie wolno dzieciom oddalać się samowolnie z terenu. Dzieci wracają z terenu kolumną prowadzoną przez nauczyciela. Po ustawieniu podopiecznych w kolumnę nauczyciel powinien każdorazowo sprawdzić, czy wszystkie dzieci będące w danym dniu w jego grupie znajdują się w kolumnie.
24. Podczas zajęć obowiązkowych zawsze należy przemyśleć organizacyjnie, tok ćwiczeń ruchowych, przebieg zabawy pod kątem bezpieczeństwa dzieci. Nauczyciel musi przewidywać ewentualne zagrożenia i im przeciwdziałać.
25. Przy przemieszczaniu się grupy, np. na rytmikę, do szatni, na wycieczki piesze, dzieci ustawiają się parami i tak samo się przemieszczają. W szatni, ubikacji oraz w łazience dzieci podlegają szczególnej kontroli ze strony pracowników przedszkola; pracownicy zobowiązani są do monitoringu tych pomieszczeń. Każde dziecko w przedszkolu poruszające się „samo” na korytarzu musi wzbudzić zainteresowanie „osoby dyżurującej” na korytarzu lub innych pracowników przedszkola.
26. Każdy pracownik przedszkola zobowiązany jest o sprawdzanie zabezpieczeń drzwi, okien, bram w trakcie swojej pracy oraz zabezpieczenie dostępu dzieci do środków chemicznych.
27. Każde wyjście nauczyciela z grupą poza teren przedszkola wpisywane jest do zeszytu wyjść z podaniem miejsca i celu wyjścia, (są to tzw. wycieczki w ramach ścieżek programowych).
28. Organizacja wycieczek wyjazdowych odbywa się na podstawie pisemnej zgody rodziców na udział dziecka w wycieczce. Przed wyjazdem nauczyciel powinien przygotować pisemną listę dzieci i opiekunów oraz sporządzić kartę wycieczki. Opiekunowie i kierownik wycieczki powinni podpisać, że biorą odpowiedzialność za wymienione na liście dzieci podczas wycieczki. Należy pamiętać, że rodzice nie mogą brać odpowiedzialności, ponieważ nie byli w tym celu przeszkoleni. Odpowiedzialność ponoszą tylko pracownicy przedszkola.
29. Planowanie, organizacja i przebieg wycieczek powinny być zgodne z obowiązującym w przedszkolu regulaminem wycieczek.
30. Nauczyciele mają ściśle wyznaczone godziny pracy z dziećmi. Obowiązkiem nauczyciela jest punktualne przychodzenie do pracy; nie jest dopuszczalne spóźnianie się. Nauczyciel ma obowiązek zgłosić dyrekcji fakt spóźnienia do pracy i podać jego przyczynę.
31. Nauczycielowi nie wolno pozostawić dzieci w grupie bez opieki, gdy nie ma jeszcze zmiennika. W takiej sytuacji dyrektor ma prawo polecić nauczycielowi pozostanie w grupie. Polecenie dyrektora jest dla nauczyciela obowiązujące.
32. Nie wolno podczas pracy z dziećmi zostawić ani na chwilę grupy samej. Gdy nauczyciel musi wyjść, np. do telefonu, toalety, grupą powinna zająć się osoba z obsługi grupy (pomoc

nauczyciela) lub inny pracownik przedszkola. Nauczyciel powinien ograniczyć swoją nieobecność do minimum.

33. W razie wystąpienia wypadku dziecka na terenie przedszkola lub poza nim nauczyciel jest obowiązany:

- zapewnić udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej a w razie konieczności wezwać pogotowie ratunkowe;
- zabezpieczyć pozostałe dzieci w grupie, podjąć środki zapobiegawcze w stosunku do dzieci, nauczycieli czy pozostałych pracowników, zawiadomić rodziców, opiekunów dziecka;
- niezwłocznie powiadomić dyrektora przedszkola;
- o zaistniałym zdarzeniu poinformować nauczycielkę zmienniczkę;
- Dyrektor przedszkola zobowiązany jest powiadomić o wypadku śmiertelnym, ciężkimi zbiorowym niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty, a w przypadku zbiorowego zatrucia zawiadomić niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

34. Procedura powypadkowa związana z dokumentowaniem wypadku określona jest w instrukcji BHP

35. Rodzice są zobowiązani do odebrania dziecka do czasu zakończenia zajęć przedszkola.

36. W sytuacji, gdy rodzic prawny opiekun nie zgłosi się po dziecko po upływie czasu pracy przedszkola nauczyciel ma obowiązek powiadomić o tym telefonicznie rodziców dziecka.

37. W przypadku, gdy pod wskazanymi numerami telefonów praca, dom nie można uzyskać informacji o miejscu pobytu rodziców prawnych opiekunów, nauczyciel oczekuje z dzieckiem w placówce przedszkolnej. Szczegółowe procedury związane z nieodebraniem dziecka z przedszkola zawarte są w Regulaminie zawierającym zasady przyprawiania i odbierania dziecka z przedszkola.

38. Życzenie rodziców dotyczące nieodbierania dziecka przez jednego z rodziców musi być potwierdzone przez orzeczenie sądowe. Odbieranie dziecka przez osoby, dni i godziny wskazane w orzeczeniach sądowych są dla nauczyciela wiążące. W przypadkach, gdy rodzice nie mogą porozumieć się w sprawie odbioru dziecka i nie realizują wskazań sądowych, dyrektor przedszkola lub dyżurujący nauczyciel powiadamia policję.

39. Dzieci powinny być przyprawiane do przedszkola od godziny otwarcia, czyli od 7.45 do 8.00, a odbierane od 13.00. Inne godziny przyprawiania i odbierania dziecka z przedszkola rodzic zobowiązany jest uzgodnić z wychowawcą grupy.

40. Dziecko przyprawiane do przedszkola musi być zdrowe, a w przypadku zachorowania dziecka w czasie pobytu w przedszkolu rodzic zobowiązany jest do odebrania dziecka. W sytuacjach infekcji, chorób skórnych, zakaźnych dziecko nie może uczęszczać do przedszkola do czasu całkowitego wyleczenia.

41. Rodzice zobowiązani są wiedzieć, jakie przedmioty, rzeczy dziecko przynosi do przedszkola. W przypadku, gdy są to przedmioty niebezpieczne, należy dziecku zabrać te przedmioty. Rodzic zobowiązany jest sprawdzić kieszenie dziecka, czy dziecko czegoś nie ukrywa.

42. Do przedszkola nie wolno dawać dzieciom komórek.

43. Dzieci mogą przynieść swoje zabawki z domu. Muszą to być zabawki bezpieczne. Za przyniesione zabawki odpowiada rodzic.

44. W przedszkolu będą robione zdjęcia z różnych okazji. Rodzice na początku roku szkolnego, podpisują stosowne deklaracje.

45. W przypadku badania dzieci na terenie przedszkola pod kątem pedagogicznym i zdrowotnym dla celów naukowych, deklarację zgody podpisują rodzice.

46. Nauczyciele nie mają prawa podawać dzieciom żadnych lekarstw. W przypadku, gdy dziecko wymaga codziennej pomocy medycznej na terenie przedszkola, decyzję podejmuje dyrektor, który ustala zasady tej pomocy z rodzicami i personelem medycznym, który mógłby tę pomoc medyczną sprawować nad dzieckiem lub organizuje temu dziecku nauczanie indywidualne.

47. Przedszkole może pośredniczyć w rocznym ubezpieczeniu dzieci od następstw nieszczęśliwych wypadków jeżeli rodzic wyraża taką wolę.

Rodzice, osobiście odpowiadają za ubezpieczenie dziecka od nieszczęśliwego wypadku.

PROCEDURA II

dotyczy przypadku, gdy wychowawca podejrzewa, że dziecko z przedszkola odbiera rodzic (opiekun prawny) będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

NAUCZYCIEL

1. Powiadamia dyrektora placówki
2. Nie wydaje dziecka i jednocześnie zawiadamia o tym fakcie innego dorosłego członka rodziny, bądź kolejną osobę upoważnioną w karcie zgłoszenia, którą zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola.

W przypadku, gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka z przedszkola lub w przypadku przedłużającej się nieobecności rodziców (po godz. 14.00) Nauczyciel powiadamia dyrektora placówki i może po konsultacji z najbliższą jednostką Policji podjąć decyzję o dalszych krokach.

1. Po rozeznaniu przez Policję sytuacji domowej dziecka – sprawdzeniu czy rodzice przebywają w domu dyrektor może:
  - a) podjąć decyzję, że wychowawca może odprowadzić dziecko do domu (jeżeli są rodzice to dziecko zostaje pod opieką rodziców);
  - b) gdy nie ma rodziców w domu wspólnie z Policją podejmuje decyzję dotyczącą dalszego postępowania w danej sytuacji (np. zabrania dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej).
  - c) Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązanie ich do przestrzegania regulaminu przedszkola.

Nauczyciel sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których rodzic (opiekun prawny odbierający dziecko z przedszkola) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, to wychowawca może rozpoznać sytuację domową i rodzinną dziecka, i jeżeli zachodzi taka konieczność powiadamienia o tym fakcie dyrektora i policję (specjalistę ds. nieletnich) – celem rozeznania sytuacji domowej i rodzinnej dziecka a następnie powiadamia sąd rodzinny.

PROCEDURA III

dotyczy przypadku gdy dziecko z przedszkola jest odbierane przez osobę niepełnoletnią, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

NAUCZYCIEL

1. Nie wydaje dziecka.
2. Powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki.
3. Kontaktuje się z rodzicami lub osobą uprawnioną – wskazaną przez rodziców celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.
4. Wspólnie z rodzicami lub osobą uprawnioną ustala dalsze kroki postępowania – uzgadnia, kto odbierze dziecko z przedszkola. Jeżeli jest to osoba pełnoletnia, która nie widnieje na liście osób upoważnionych do odbierania dziecka – przedkłada upoważnienie podpisane przez rodziców (opiekunów), legitymuje się dokumentem potwierdzającym tożsamość.
5. Nauczyciel sprawdza, czy dane są zgodne z uzyskanymi wcześniej przez telefon. W przypadku, gdy nie można nawiązać kontaktu z rodzicami lub osobą uprawnioną dyrektor może – patrz punkt 4 procedury II.
6. Nauczyciel przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje ich do przestrzegania regulaminu przedszkola. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola.

PROCEDURA IV

dotyczy przypadku gdy rodzic/opiekun prawny notorycznie odbiera dziecko z przedszkola po godzinach urzędowania placówki, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

NAUCZYCIEL

- Powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki.
- Dokumentuje powyższy przypadek w formie notatki służbowej i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola.

DYREKTOR PLACÓWKI

- Wzywa na rozmowę wyjaśniającą rodzica/prawnego opiekuna, który łamie ustalone zasady odbierania dziecka z przedszkola, powiadamia go o konsekwencjach takiego zachowania. Zobowiązuje go pisemnie (kontrakt) do podporządkowania się im.
- Dyrektor może też zwrócić się do najbliższej jednostki policji o rozpoznanie sytuacji rodzinnej dziecka, a w następnej kolejności powiadamia właściwy Sąd Rodzinny.

PROCEDURA V

dotyczy przypadku gdy wychowawca otrzymuje informacje, że istnieje sytuacja, w której dziecko pozostawione jest w domu bez opieki, zaniedbane powinien podjąć następujące kroki:

NAUCZYCIEL

1. Powiadamia osobę zgłaszającą ten fakt, która przekazuje informację o możliwości powiadomienia odpowiednich instytucji (prawnych lub pozaprawnych).
2. Jeżeli osoba powiadamiająca nie chce podejmować działań osobiście powiadamia dyrektora placówki o zaistniałej sytuacji i sporządza notatkę służbową. Dyrektor wspólnie z wychowawcą może podjąć następujące kroki:
  - Rozmowa z rodzicami i wskazanie instytucji pomocowych
  - Przeprowadza wizytę domową celem określenia sytuacji rodzinnej dziecka; zwraca się do najbliższej jednostki policji z prośbą o rozeznanie w sytuacji rodzinnej i domowej dziecka;
  - W przypadku, gdy nadal sytuacja nie ulega zmianie powiadamiana zostaje najbliższa jednostka policji celem wyjaśnienia, a następnie powiadomienie kieruje się do sądu rodzinnego. W przedszkolu gromadzona jest dokumentacja z podejmowanych działań.

PROCEDURA VI

dotyczy przypadku gdy wychowawca znajduje na terenie przedszkola niebezpieczne przedmioty i rzeczy powinien podjąć następujące kroki:

NAUCZYCIEL

1. Podejmuje działania uniemożliwiające dzieciom kontakt z niebezpiecznymi przedmiotami lub środkami.
2. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza przedmioty i rzeczy przed dostępem do nich osób niepowołanych.
3. Jeżeli są to przedmioty przyniesione przez dziecko, przeprowadza z rodzicami rozmowę celem zobowiązania ich do dokładniejszego pilnowania i sprawdzania co dziecko zabiera z domu do przedszkola.
4. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora przedszkola.
5. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych.
6. W celu wyeliminowania ponownego wystąpienia zagrożenia należy przeprowadzić wspólnie z radą pedagogiczną analizę zaistniałych zdarzeń i wprowadzić środki zapobiegawcze.

W przypadku niemożności usunięcia zagrożenia należy wyprowadzić dzieci, powiadomić dyrektora i odpowiednie służby (straż pożarną, policję). W trakcie prowadzenia akcji przez w/w służby podporządkować się kierującym akcją.

PROCEDURA VII

dotyczy przypadku gdy na terenie przedszkola zdarzy się dziecku nieszczęśliwy wypadek wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

Podczas lekkich obrażeń (otarcia, skaleczenia) NAUCZYCIEL

- Udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę.
- Powiadamia rodziców, opiekunów dziecka o okolicznościach powstania obrażeń.
- Powiadamia o zdarzeniu nauczycielkę zmienniczkę.

Podczas poważnego wypadku NAUCZYCIEL

- Udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę, podejmuje środki zapobiegawcze w stosunku do dzieci, nauczycieli czy pozostałych pracowników przedszkola.
- Powiadamia dyrektora placówki.
- Niezwłocznie powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów o nieszczęśliwym wypadku.
- Gdy zdarzenie nie zagraża życiu dziecka i nie wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wspólnie z rodzicami ustala dalsze kroki postępowania (postępuje zgodnie z sugestią rodziców). Jeżeli zdarzenie zagraża życiu dziecka i wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wzywa Pogotowie Ratunkowe i powiadamia Dyrektora Przedszkola.
- Powiadamia o zdarzeniu nauczycielkę zmienniczkę.
- Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.

DYREKTOR zawiadamia:

- Rodziców (opiekunów) poszkodowanego.
- Pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Społecznego inspektora pracy.
- Organ prowadzący przedszkole.
- Radę Rodziców.
- O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty, a w przypadku zatrucia państwowego inspektora sanitarnego.

PROCEDURA VIII

W przypadku uzyskania informacji, że dziecko, jest pod wpływem alkoholu lub innych środków, jest odurzone, jest podejrzenie molestowania seksualnego lub objawy pobicia bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji,

NAUCZYCIEL

powinien podjąć następujące kroki:

- Przekazać uzyskaną informację wychowawcy danego dziecka.
- Wychowawca informuje o fakcie dyrektora przedszkola.
- Wychowawca wzywa do przedszkola rodziców (prawnych opiekunów) dziecka i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje rodziców bezwzględnie do szczególnego nadzoru. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do przedszkola, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor przedszkola pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nielet-

nich).

- Podobnie, w sytuacji gdy przedszkole wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor przedszkola powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA IX

W przypadku, gdy dziecko samowolnie opuściło teren przedszkola nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Powiadomić o zaginięciu dziecka innych pracowników.
- Stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone życie i zdrowie dzieci pozostałych w grupie.
- Powiadomić dyrektora przedszkola.
- Podjąć akcję poszukiwawczą na terenie przedszkola i poza terenem rozdzielając zadania innym pracownikom.
- Akcja musi być przeprowadzona sprawnie i szybko.
- W momencie znalezienia dziecka należy udzielić pomoc pedagogiczną ewentualnie, gdy zachodzi taka potrzeba udzielić pomoc przedmedyczną lub wezwać lekarza, pogotowie.
- Dyrektor przedszkola powiadamia rodziców dziecka.
- Dyrektor uruchomi procedurę związaną z wyjaśnieniem zdarzenia i zebrania materiałów i dowodów i podejmie odpowiednie kroki.
- W przypadku nieodnalezienia dziecka, gdy nie ma dyrektora na placówce, nauczyciel natychmiast powiadamia policję.
- Zawiadomić o tym fakcie dyrektora przedszkola oraz rodziców/opiekunów dziecka.
- Złożyć zeznanie dyrektorowi przedszkola.
- Pozostać do dyspozycji policji.
- Dyrektor powiadamia organ nadzorujący przedszkole.

PROCEDURA X

W przypadku, gdy nauczyciel znajdujący się na terenie przedszkola znajdzie substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
- Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora przedszkola, wzywa policję.
- Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

PROCEDURA XI

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że dziecko posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby dziecko przekazało mu tę substancję, pokazało zawartość kieszeni (własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani innych rzeczy należących do dziecka – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
- O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora przedszkola oraz rodziców/opiekunów dziecka i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

- Jeżeli dziecko wyda substancję, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo dziecko nabyło substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA!

- Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:
  - posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
  - wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
  - udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
  - wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.
- W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez dziecko, które nie ukończyło 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny.
- W przypadku znalezienia na terenie przedszkola broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie przedszkola osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – tel. 997 lub 112.

PROCEDURA XII

Postępowanie nauczyciela (innych pracowników przedszkola) w przypadku stwierdzenia aktu przemocy i agresji wobec dziecka i ze strony dziecka

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste (do nietykalności fizycznej, godności, szacunku powodujące cierpienie i szkody); ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

- Nie musi wiązać się z fizycznymi obrażeniami.
- Przemoc fizyczna – bicie, kopanie, popychanie, niszczenie rzeczy, plucie itp.
- Przemoc słowna – przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie itp. Przemoc bez słów i kontaktu fizycznego – miny, wrogie gesty, izolowanie, manipulowanie związkami.

Agresja w psychologii oznacza skłonności do zachowań agresywnych, ataku, trudności kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanych przeciwko innym ludziom, sytuacjom, poglądom.

Często występuje w sytuacji grupowej, jako działanie imitacyjne (naśladowcze), będące wyrazem dostosowania się do wymagań i zasad, obowiązujących np. w grupie rówieśniczej lub subkulturze. Agresja może przybierać różne formy: od aktów fizycznych, jak przemoc czy gwałt w rozmaitych (indywidualnych lub grupowych) postaciach, do bardziej subtelnych zachowań, m.in. krzyku, agresji słownej, złośliwości zachowania, mimiki czy gestykulacji.

Ogólne zasady

W każdym przypadku, gdy dziecko jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie przedszkola natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownikowi przedszkola
- nauczycielowi
- wychowawcy
- dyrektorowi przedszkola

W sytuacjach objętych procedurami dziecko ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników przedszkola.

1) Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie):

Pracownik przedszkola

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: niedopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji.
5. Rozmowa z dzieckiem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy.

Wychowawca

1. Rozmowa z wychowawcą grupy.
2. Gdy dane zdarzenie powtórzy się kilkakrotnie – upomnienie wychowawcy i odpowiedni zapis w kartach obserwacji.
3. Gdy dziecko nadal nie reaguje na upomnienie – poinformowanie rodziców o zaistniałym fakcie; upomnienie dyrektora przedszkola.

2) Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

Pracownik przedszkola

1. Zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji.
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
6. Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności.
7. Wezwanie wychowawcy (w przypadku jego nieobecności dyrektora przedszkola) rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia.

Wychowawca

1. Powiadomienie dyrekcji o zaistniałym zdarzeniu.
2. Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia.
3. Rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia – poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania.

Zadania Dyrektora przedszkola

1. Wezwanie rodziców – powiadomienie ich o zaistniałym fakcie.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron.
3. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie rodziców, ewentualnie policji.
4. Upomnienie rodziców dziecka o zachowaniu i działaniach negatywnych dziecka mających charakter zagrażający życiu i zdrowiu innych – odpowiedni zapis poprzez notatkę służbową.
5. W przypadku okaleczeń lub innego uszczerbku na zdrowiu u ofiary agresji udzielenie pomocy przedmedycznej.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę, dotyczącą okoliczności zdarzenia.
7. W sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu dzieci dyrektor lub upoważniony pracownik powiadamia policję oraz wzywa pogotowie ratunkowe.

PROCEDURA XIII

Postępowanie nauczyciela (innych pracowników przedszkola) w przypadku zauważenia osoby obcej na terenie przedszkola:

Przez osobę „obcą” na terenie przedszkola rozumie się osobę, która:

- nie jest rodzicem dziecka
- nie jest pracownikiem przedszkola
- nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję przedszkola, bądź przez wychowawcę lub uprawnionego pracownika przedszkola i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też winny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie przedszkola oraz bezpieczeństwa dzieci lub innych osób przebywających na terenie przedszkola

W przypadku obecności osoby obcej nauczyciel:

1. Ustala powody obecności oraz zachowanie osoby postronnej w przedszkolu poprzez obserwację i rozmowę z nią.
2. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań z jej strony niezwłocznie informuje dyrektora przedszkola i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia tej osoby do jasnego określenia celu swojego pobytu lub też opuszczenia terenu przedszkola.
3. W przypadkach drastycznych niezwłocznie powiadamia policję i jednocześnie podejmuje działania, mające na celu zabezpieczenie dzieci i pracowników przed skutkami tych zachowań.

Metody współpracy przedszkola z policją

- W ramach długofalowej pracy profilaktyczno-wychowawczej przedszkole i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.
- Koordynatorami współpracy powinni być: nauczyciel oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.
- Do współpracy z przedszkolem zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się przedszkole.
- Pracownicy przedszkola wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem dzieci.

W ramach współpracy policji z przedszkolem organizuje się:

- spotkania nauczycieli, dyrektorów przedszkoli z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne dzieci z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności, zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie przedszkola wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka oraz przejawach demoralizacji dzieci,
- udzielanie przez policję pomocy przedszkolu w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie przedszkola,
- wspólny – przedszkola i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z
- zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

UWAGA:

- Policja powinna być wzywana do przedszkola w sytuacjach, o których mowa w Strategii albo gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez przedszkole w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna.

- Każda, dotycząca dzieci wizyta policjanta w przedszkolu, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem przedszkola.
- Bezpieczeństwo dzieci przebywających w przedszkolu jest bardzo ważne, ponieważ bezpieczne dziecko to dziecko szczęśliwe, wesołe i ufne. Bezpieczeństwo dziecka to najważniejsza zasada w przedszkolu. Bezpieczne dziecko, to spokojny, pełen ufności rodzic, który powierza nam swoje dziecko. Bezpieczne dziecko, to bezpieczny, spokojny nauczyciel i dyrektor .

Zatwierdzam procedury z dniem

.....